

РОЗДІЛ X. НАУКОВЕ ЖИТТЯ

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію Гордєєва Віталія Володимировича
"ДЕТЕРМІНАЦІЯ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ
СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ"⁶

Завдання адміністративного судочинства – захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ. В.В. Гордєєв правильно зазначає, що таке завдання адміністративного судочинства реалізується за допомогою юридичних фактів, у тому числі й процесуальних, які є однією з найважливіших характеристик процесу, запорукою винесення законного та обґрунтованого судового рішення.

У першому розділі монографії автор досліджує правову природу юридичних фактів у адміністративному судочинстві України, зокрема проаналізована теорія юридичних фактів, здійснена їх класифікація та з'ясовані функції.

В.В. Гордєєв наводить визначення юридичних фактів у адміністративному судочинстві України. Зазначає, що ознаками юридичних фактів є індивідуальність, соціальна змістовність, об'єктивований вираз, зв'язок із правом, причинний зв'язок із правовими наслідками тощо.

Автор слушно зазначає, що багато юридичних фактів мають матеріально-процесуальний характер. Інакше кажучи, вони мають правостановлюючий характер і у сфері процесуальних, і у сфері матеріальних правовідносин.

Вірною є думка, що класифікація юридичних фактів дозволяє здійснити їх поділ на види, підвиди і так далі, що дозволяє глибше вивчити окремі юридичні факти, їх позитивні та негативні риси, виділити характерні особливості, взаємозв'язок загального й окремого, виявити між ними відмінності та подібності, поглибити процес пізнання, дозволяє системно підійти до явищ, що вивчаються. За критерієм зв'язку з правовими відносинами юридичні факти В.В. Гордєєв пропонує поділяти на матеріальні, процесуальні та змішані.

У другому розділі дано загальну характеристику фактичного складу в адміністративному судочинстві, а саме: визначено поняття та зміст фактичного складу, підстави класифікації.

В.В. Гордєєв вдало досліджує класифікацію фактичних складів у адміністративному судочинстві та зазначає, що за допомогою класифікації фактичних складів здійснюється їх поділ на види, що дозволяє глибше вивчити їх позитивні та негативні риси, виділити характерні особливості, виявити між ними відмінності та подібності, глибше проникнути до властивих їм рис, збагнути специфіку їхнього функціонування в механізмі правового регулювання.

У третьому розділі з'ясовуються особливості фіксації процесуальних юридичних фактів у адміністративному судочинстві України, зокрема визначені загальні правила фіксації процесуальних юридичних фактів, серед яких позовна заява, журнал і протокол судового засідання, судові рішення.

В.В. Гордєєв вірно зауважив, що фіксація процесуальних юридичних фактів секретарем судового засідання здійснюється протягом розвитку процесу, характеризується особливостями у кожній стадії.

Судове рішення в адміністративному судочинстві, на думку автора, це юридичний факт, направлений на виникнення, зміну та припинення прав і обов'язків учасників правовідносин. Судове рішення одночасно є юридичним фактом і документом, в якому містяться встановлені юридичні факти.

⁶Гордєєв В. В. Детермінація юридичних фактів у адміністративному судочинстві України : монографія // Гордєєв В. В. – Х. : Харків юридичний, 2013. – 252 с.

У заключному розділі роботи досліджуються способи встановлення юридичних фактів у адміністративному судочинстві України. Значна увага приділена доказуванню юридичних фактів.

Оригінальною є пропозиція ст.269 КАС України доповнити пунктом 5 такого змісту: "штраф" та ст. 272-1 такого змісту: "У випадку, якщо суб'єкт владних повноважень не надасть без поважних причин на вимогу суду витребовуваних доказів, суд може накласти на посадову особу штраф у розмірі від 1 до 10 мінімальних заробітних плат".

На підставі вищенаведеного, приходимо до висновку, що в межах єдиного комплексного дослідження вперше у вітчизняній адміністративно правовій науці зроблена спроба дослідити юридичні факти в адміністративному судочинстві України. На основі отриманих результатів В.В. Гордєєв самостійно розв'язав важливу наукову проблему ролі юридичних фактів в адміністративному судочинстві України. Аналізуючи законодавчі та інші нормативні акти, а також літературні джерела, автором запропоновано ряд аргументованих пропозицій, спрямованих на удосконалення теоретичних положень чинного законодавства та правозастосовної практики адміністративних судів.

Деякі суперечливі положення рецензованої монографії не впливають на загальне позитивне враження від роботи. Монографічне дослідження Гордєєва Віталія Володимировича «Детермінація юридичних фактів у адміністративному судочинстві України», спеціальність: 12.00.07 – "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право", є завершеною науковою працею, безсумнівно є вагомим внеском до світової скарбниці правової думки. Вона заслуговує на всебічну популяризацію і практичну реалізацію теоретичного надбання автора.

**Професор кафедри адміністративного права
Київського національного університету
імені Т.Г. Шевченка
доктор юридичних наук**

В.М. Бевзенко